



# VSTUPNÍ ČÁST

## Název modulu

Kresba (zátiší)

## Kód modulu

82-m-4/AD89

## Typ vzdělávání

Odborné vzdělávání

## Typ modulu

odborný praktický

## Využitelnost vzdělávacího modulu

### Kategorie dosaženého vzdělání

M (EQF úroveň 4)

### Skupiny oborů

82 - Umění a užité umění

### Komplexní úloha

### Obory vzdělání - poznámky

- 82-41-M/17 Multimediální tvorba
- 82-41-M/05 Grafický design

### Délka modulu (počet hodin)

48

### Poznámka k délce modulu

### Platnost modulu od

30. 04. 2020

### Platnost modulu do

### Vstupní předpoklady

- absolvování modulu Kresba (základy)

# JÁDRO MODULU

## Charakteristika modulu

Cílem modulu je osvojení si dovednosti nakreslit libovolnou skupinu předmětů v prostoru s ohledem na věrnost jejich tvaru, zobrazení materiálu, nasvícení a celkové prostorového uspořádání či kompozici. Klade se důraz na zvládnutí perspektivy,

proto může být do tohoto modulu zařazena i studijní kresba architektury. Žák si osvojí studijní kresbu elementárních předmětů jako jsou válec, krychle, kvadrát, koule a jim odvozené tvary, včetně organických nepravidelných tvarů, jako je např. draperie. Žák ovládá umístění zátiší do formátu. V pokročilé fázi výuky je u žáků kromě trpělivého přístupu zobrazování předlohy žádoucí také vlastní umělecká interpretace, osobitě ztvárnění a kresebný rukopis. Modul částečně experimentuje s výtvarnými technikami, konceptuálním přístupem a vrcholí veřejnou prezentací nejlepších prací.

Po absolvování tohoto modulu žák umí kreslit zátiší věrně podle předlohy a dokáže je kreslit i osobitě stylizované vlastním rukopisem. Ovládá do formátu papíru, buduje a strukturuje výtvarnou kompozici. Veškeré viděné objekty umí zachytit věrně co do tvaru (siluety i objemu) a materiálu. Využívá kombinace technik, prezentuje vlastní tvorbu například formou kolektivní výstavy.

## Očekávané výsledky učení

Žák:

- kreslí nejen na malý, ale i na velký formát (A2, A1)
- pracuje nejen na desce stolu, kreslicím prkně, ale také na vertikálně umístěném stojanu
- rozvrhuje zátiší do formátu rovnoměrně (v závislosti na uměleckém kompozičním záměru), toto rozvržení udrží až do finálního dokončení kresby
- používá techniku vizování – dokáže změřit proporce a sklon hran objektů tvořících předlohu pro zátiší
- používá kresbu perspektivní zkratky zvláště u geometricky přehledných objektů (židle, krabice, stůl, architektura...)
- používá kresbu elips ze všech úhlů i u nakloněných válců, lahví apod.
- používá kultivovanou kresebnou linii (vyhýbá se nejistému dělenému rukopisu, ale také tzv. "drátěné" kresbě tučných kontur bez dynamiky)
- stínuje vícero způsoby tak, že je výsledkem prostorově iluzivní obraz
- analyzuje působení světla na objekty v prostoru
- používá plastické ztvárnění záhybů a tvarů látky (kresbu drapérie)
- využívá kontrast zvláště u přechodu z objektu v popředí na objekt v pozadí
- vizuálně věrně reprodukuje předlohu kresbou uhlem, tužkou, pastelem i dalšími klasickými prostředky
- používá kresbu prašnými pastely včetně jejich vrstvení, či mísení jejich barevných pigmentů například šrafurou, případně i rozmazáním
- dokáže přizpůsobovat barevnou škálu záměrnému účinku výsledného díla (barevná harmonie, komplementární barvy, zatónování apod.)
- paspartuje, či jinak vhodně adjustuje nejzdařilejší studijní kresby
- po zvládnutí základů vizuální nápodoby viděného hledá osobitě vyjádření a vlastní kresebný styl
- experimentuje s osobitým rukopisem
- experimentuje s výtvarnými prostředky, kombinuje techniky s propojením možnostmi různých podkladů
- experimentuje s kompozicí a měřítkem ztvárněných těles
- zná matematické poměry používané v umění (zlatý řez, fibonaccioho řada, odmocnina ze dvou, k atd.)
- koncipuje výtvarné provedení a prezentaci díla na základě myšlenky (konceptuální přístup)
- vystavuje svá díla
- zohledňuje současné umělecké trendy a experimentuje s nimi
- navštěvuje výstavy současných umělců a sleduje odbornou literaturu v této oblasti

## Obsah vzdělávání (rozpis učiva)

Obsahové okruhy učiva:

1. Zvládnutí kreslení na velký formát u vertikálního stojanu, správný postoj, držení kreslicích prostředků apod.
2. Nácvik rozvržení kreslených objektů do formátu. Technika vizování. Kompozice
3. Perspektiva (jedno, dvou a tříúběžníková), instruktáž a nácvik (kresba geometrických objektů včetně architektury podle reálného předobrazu)
4. Nácvik kresby elipsy
5. Nácvik drapérie
6. Světlo, stín, kontrast, vyjádření plasticity a prostoru stínováním
7. Kresba kultivovanou linií – demonstrace a nácvik kresebných technik včetně perokresby, studium literatury a vzorů
8. Práce s barvou – barevná harmonie, komplementární barvy a další přístupy, výtvarné prostředky vhodné pro barevné studijní kresby
9. Nácvik kresby prašnými pastely
10. Akvarelem kolorovaná kresba, kresba štětcem (tuš, inkoust apod.)

11. Kombinace různých technik např. akvarel a koláž, rezerváž, frotáž a jiné
12. Experimentování s vlastní výtvarnou výpovědí, hledání vlastního výrazu
13. Konceptuální přístup, veřejná prezentace děl, interakce
14. Současné umělecké trendy v oblasti kresby
15. Exkurze (výstava současné kresby)

Poznámka:

- Vybrané zdařilé výtvarné práce žáci vlastnoručně zapaspartují

## Učební činnosti žáků a strategie výuky

Strategie učení: ve výuce se doporučuje kombinovat níže uvedené metody výuky.

Metody slovní - monologické:

- odborný výklad s prezentací (popis a vysvětlování nauky v perspektivě, matematických principech kompozice a o současných trendech v umění)

Metody slovní - dialogické:

- rozhovor (poskytování rad jednotlivým kreslícím žákům)
- rozhovor examinační (na prozkoušení kompozičních poměrů, případně jako poznávací zkouška umělců a technik, o který bylo žákům přednášelo)
- dialog (společném hodnocení výtvarných děl žáků)
- diskuzi (při výběru děl na společnou výstavu a při promýšlení konceptuálních uměleckých řešení. Pedagog je přitom povinen udržet atmosféru konstruktivní a motivující, spíše povzbuzující kritiky tolerující různé umělecké přístupy)

Metody názorně - demonstrační:

- instruktáž (pedagog využívá v každé fázi výuky nové kresebné techniky i před nácvičkou kresby elips, perspektivy, draperie atd. Pedagog přitom komentuje jednotlivé kroky, které právě činí. Výklad doplňuje ukázkami tvorby jiných umělců)
- pozorování
- předvádění

Přímé vyučování:

- praktické předvedení
  - grafické a výtvarné činnost (základ tvoří nácvička vizuálně přesvědčivé kresby podle vzoru)
- metoda heuristická (pokus o mysl - během samostatné práce žáků na zadáních)
- metoda vrstevnického vyučování (seznámení jedné skupiny studentů s částí učiva druhou skupinou studentů - efektivní prohloubení znalostí a procvičování činností)
- hodnocená samostatná práce

Individualizovaná forma výuky

- experimentování s vlastní rukopisem a hledáním kresebného stylu (je podstatou v závěrečné části výuky, kde studenti hledají inspiraci v soudobém umění)
- brainstorming (u konceptuální tvorby)
- participativní metoda (u konceptuální tvorby)

Specifikace samostatné práce:

- studijní kresby zátiší nebo architektury monochromatické, 10 kusů, z toho minimálně 8 ve velikosti větší než A3
- studijní kresby zátiší nebo architektury kolorovaná, 3 kusy, velikost neomezena
- jedna studijní barevná kresba zátiší pastelem (velikost A3 nebo větší)
- jedna či více experimentálních prací zaměřených na vlastní výtvarné vyjádření a rukopis (velikost ad libitum)

Učební činnosti žáků:

- seznámí se s technikou kresby perspektivy a perspektivní zkratky
- seznámí se s technikou vizování
- analyzuje působení světla na objekty v prostoru
- používá plastické ztvárnění záhybů a tvarů látky (kresbu drapérie)
- využívá kontrast zvláště u přechodu z objektu v popředí na objekt v pozadí
- aktivně se zapojuje do výuky a zodpovídá kontrolní otázky vyučujícího

## Zařazení do učebního plánu, ročník

1.ročník

# VÝSTUPNÍ ČÁST

## Způsob ověřování dosažených výsledků

Písemná nebo ústní forma zkoušení

- samostatná práce žáků
  - předložené kresby a díla v požadovaných kategoriích, počtech a velikostech
- jedna interaktivní, prezentovaná (vystavená) konceptuální realizace, případně souborná výstava celého ročníku organizovaná školou
- doložení návštěvy výstavy současné kresby, popřípadě společná návštěva formou exkurze
- ústní forma zkoušení z matematických poměrů, které jsou používány v kompozici a například i významných kreslířů, či děl. V rámci výuky jsou ověřovány především teoretické dovednosti formou samostatné práce.

V rámci výuky jsou ověřovány především praktické dovednosti formou samostatné práce.

Ověřované okruhy:

- technika kresby perspektivy a perspektivní zkratky
- technika vizování
- analýza působení světla na objekty v prostoru
- plastické ztvárnění záhybů a tvarů látky (kresbu drapérie)
- kontrast zvláště u přechodu z objektu v popředí na objekt v pozadí

## Kritéria hodnocení

prospěl – neprospěl

- Prospěl: žák zvládá interpretovat vizuální podobu vzoru, kompozici do formátu, čistotu provedení, perspektivu, elipsy, draperie, modelaci světla a stínu, kvalitu stínování, kvalitu kresebné linie, vhodně zvládá barevnost a dobře zvládá techniku
- Neprospěl: žák není schopen dostatečně vysvětlit a obhájit své kresebné postupy, odevzdané práce školní i domácí jsou na velmi nízké umělecké úrovni, bez známek autorského přístupu
- Hranice úspěšnosti zkoušky – osobitost námětu, provedení a rukopisu, celkový výtvarný přínos díla, proces tvorby (koncepce, systematické úsilí, experimentování, studium autorů, literatury atd.) a prezentace vlastního díla, kompletnost celého souboru dle zadání (počet prací), které nesmí být kráceno

Je vhodné z důvodu větší objektivity přibrat do hodnocení prací další odborníky.

Pro splnění modulu ho musí žák absolvovat s maximální absencí do 20 %.

## Doporučená literatura

BERGIN, Mark. *Jak kreslit zátiší*. Přeložil Jaroslav KUČERA. Praha: Svojtka & Co., 2015. Můžete kreslit cokoli. ISBN 978-80-256-1728-1.

KRIZEK, Donna. *Techniky kresby: přes 200 tipů, rad a ukázek názorných postupů*. Přeložil Tomáš SUCHÁNEK. Brno: Zoner Press, 2013. *Naučte se kreslit*. ISBN 978-80-7413-243-8.

PARRAMÓN, José María. *Světlo a stín: světlo a stín v historii malířství : fyzikální a psychologické vlastnosti světla : obecné zásady : perspektiva z hlediska světla a stínu : kontrast, prostředí a praktická studie účinků světla a stínu*. 2. vyd. Praha: Jan Vašut, c1998. ISBN 80-7236-042-6.

PARRAMÓN, José María. *Jak kreslit: historické pozadí, materiály a pomůcky, techniky a postupy, teorie a praxe umění kresby*. Praha: Svojtka a Vašut, 1995. Jak na to. ISBN 80-7180-045-7.

PARRAMÓN, José María. *Perspektiva pro výtvarníky: správné užití perspektivy v kresbě a malbě*. České vyd. 2. Praha: Jan Vašut, 1998. *Jak na to* (Jan Vašut). ISBN 80-7236-041-8.

SMITH, R., *Encyklopedie výtvarných technik a materiálů*, Slováry, 2000

KENTOVÁ, S. *Kompozice*. Bratislava: Perfekt, 2000. 64s. ISBN 80- 8046- 164- 3. (v originále KENT, Sarah. *Composition*. New York: Dorling Kindersley, 1995. ISBN 156458612X.)

## Poznámky

## Obsahové upřesnění

OV RVP - Odborné vzdělávání ve vztahu k RVP

*Materiál vznikl v rámci projektu Modernizace odborného vzdělávání (MOV), který byl spolufinancován z Evropských strukturálních a investičních fondů a jehož realizaci zajišťoval Národní pedagogický institut České republiky. Autorem materiálu a všech jeho částí, není-li uvedeno jinak, je Pavel Trnka. [Creative Commons CC BY SA 4.0](#) – Uveďte původ – Zachovejte licenci 4.0 Mezinárodní.*